

Císařovy nové šaty?

Výsledky studie mapující situaci v oblasti užívání nových psychoaktivních látek mezi problémovými uživateli drog pomocí metodiky Rapid Assessment & Response v pěti členských státech EU

GRUND, J.-P. C.^{1,2,3}, VAVRINČÍKOVÁ, L.¹, JANÍKOVÁ, B.¹, FIDESOVÁ, H.¹, MIOVSKÝ, M.¹

¹ Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze

² CVO – Centrum pro výzkum závislostí, Utrecht, Nizozemsko

³ Freudenthalský institut pro přírodovědné a matematické vzdělávání, Utrechtská univerzita, Nizozemsko

Citace: Grund, J.-P. C., Vavrincikova, L., Janikova, B., Fidesova, H., Miovsky, M. (2016). The Emperor's New Clothes? Findings from the NPSinEurope.eu Rapid Assessment and Response Study of Consumption of New Psychoactive Substances among People Who Use Drugs Heavily in Five EU Member States. *Adiktologie*, 16(2), 78–90.

VÝCHODISKA: Cílem projektu EK DPIP (NPSinEurope.eu) je přispět k inovativním a efektivním intervencím v oblasti podpory zdraví ve vztahu k aktuálnímu fenoménu užívání nových psychoaktivních látek (NPL) u problémových uživatelů drog (PUD). Celkem v pěti různých zemích jsme provedli studii užívání NPL za využití metodiky rapid assessment and response (RAR), jejímž cílem bylo shromáždit relevantní podklady pro realizaci těchto nových intervencí. **CÍLE:** Identifikovat a zdokumentovat nový fenomén užívání NPL mezi PUD v pěti členských státech EU a zmapovat rozvoj opatření, jimiž se tyto země snaží reagovat na vzniklou situaci. **METODY:** Přezkum dostupné dokumentace o situaci v oblasti NPL na úrovni jednotlivých států, bleskový internetový průzkum dostupnosti NPL na internetových i tradičních drogových trzích a ohniskové skupiny s hlavními aktéry. **VÝSLEDKY:** K popularitě NPL přispěly tzv. „smart shopy“, v ČR známé jako „Amsterdam

shopy“, které však byly v reakci na legislativní opatření většinou zavřeny nebo musely radikálně omezit svůj sortiment. Množství nejrůznějších NPL je k dispozici prostřednictvím specializovaných internetových stránek nebo v rámci tradičních struktur orientovaných na prodej drog. Injekční užívání mepedronu, MDPV nebo jiných syntetických stimulantů mezi PUD, byť v různé míře, hlásí Česká republika, Polsko a Rumunsko. V Portugalsku a Řecku není užívání NPL mezi PUD tolik rozšířeno. V Řecku byl u PUD zaznamenán příklon ke kouření metamfetaminu. **ZÁVĚRY:** Mezi populacemi PUD se rozmáhá užívání syntetických stimulantů. Trendy v oblasti užívání nových drog jsou stále méně předvídatelné. Odvíjejí se od nabídky jednotlivých látek (jak prostřednictvím tradičních distribučních kanálů, tak internetových prodejních portálů), jejich legálnosti/legislativních opatření, místních preferencí, dostupnosti tradičních látek a množství externích faktorů.

KLÍČOVÁ SLOVA: NOVÉ PSYCHOAKTIVNÍ LÁTKY (NPL) – PROBLÉMOVÍ UŽIVATELÉ DROG (PUD) – RAPID ASSESSMENT AND RESPONSE (RAR) – MINIMALIZACE RIZIK (HARM REDUCTION) – PLÁNOVÁNÍ INTERVENČÍ – PROTIDROGOVÁ POLITIKA

Došlo do redakce: 11 / ÚNOR / 2016

Přijato k tisku: 29 / ÚNOR / 2016

Grantová dedikace: Vznik této publikace byl finančně podpořen z projektu č. JUST/2013/DPIP/AG/4774, „Nové psychoaktivní látky mezi problémovými uživateli drog – možnosti efektivních a komplexních zdravotních opatření v Evropě“, realizovaného v rámci programu EU „Drogová prevence a informovanost o drogách“. Institucionální podporu poskytla Univerzita Karlova v Praze v rámci programu PRVOUK-P03/LF1/9.

Korespondenční adresa: Jean-Paul Grund / jpgrund@drugresearch.nl / Klinika adiktologie, 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, Apolinářská 4, 128 00 Praha 2